

[INFORME SOBRE L'ESTAT I ACCIÓ DELS SERVEIS SOCIALS A LA GARROTXA]

Índex

1. PRESENTACIÓ	4
2. ANÀLISI SOCIAL DEL CONTEXT I DE LES NECESSITATS SOCIALS PRIORITÀRIES A LA GARROTXA	5
2.1. ESTRUCTURA DE LA POBLACIÓ	5
2.2. L'ENVELLIMENT DE LA POBLACIÓ	6
2.3. EL PAPER DEL FENOMEN MIGRATORI	6
2.4. EXCLUSIÓ SOCIAL, POBRESA I DESIGUALTAT	8
2.5. PRESTACIONS ECONÒMIQUES, PENSIONS CONTRIBUTIVES I NO CONTRIBUTIVES	9
2.5.1. PENSIONS CONTRIBUTIVES	9
2.5.2. PENSIONS NO CONTRIBUTIVES	10
3. LES SITUACIONS DE NECESSITAT SOCIAL	12
3.1. ACCIONS I SERVEIS PER MANCA D'AUTONOMIA	12
3.1.1. SITUACIONS DE DISCAPACITAT	13
3.1.2. SITUACIONS DE DEPENDÈNCIA	14
3.1.3. L'ACCIÓ DELS SERVEIS SOCIALS DAVANT LA MANCA D'AUTONOMIA	16
3.1.3.1. El Programa d'Atenció Domiciliària	16
3.1.3.2. Centre de Desenvolupament infantil i atenció precoç	17
3.1.3.3. Atenció diürna	17
3.1.3.4. Atenció residencial	17
3.1.3.5. Atenció a les persones cuidadores	18
3.1.3.6. Els serveis de tutela	18
3.2. NECESSITATS EN L'ÀMBIT RELACIONAL FAMILIAR I SOCIAL	19
3.2.1. RELACIONS FAMILIARS DESESTRUCTURADES	19
3.2.1.1. Situacions de risc social en la infància i adolescència	19
3.3.2. Situacions de risc social	22
3.3.2.1. Situacions de violència contra persones adultes	22
3.3.2.2. La violència masclista	23
3.3.2.3. El maltractament a la gent gran	24
3.3.3. XARXES I RELACIONS SOCIALS	25
3.3.3.1. Acollida i acompanyament a persones migrades	25
3.3.3.2. Servei d'atenció a la diversitat	27
3.3.3.3. Programa d'Intervenció Comunitària als Barris i Municipis	29
3.3.3.4. Servei de veïnatge i convivència	29
3.3.3.5. Programa de Suport a Entitats	30
3.3.3.6. El foment del voluntariat	31
3.3.3.7. Xarxa de Barris	32
3.3.3.8. Serveis socioeducatius de lleure	32
3.4. ACCIONS I SERVEIS EN L'ÀMBIT DE NECESSITAT MATERIAL I INSTRUMENTAL	32
3.4.1. DÈFICIT DE RECURSOS MATERIALS	33
3.4.1.1. Manca de recursos econòmics	33
3.4.1.2. El Centre de Distribució d'Aliments de la Garrotxa	34

3.4.1.3. Dificultats en l'accés a l'habitatge	35
3.4.2. DIFICULTATS PER A LA INSERCIÓ SOCIOEDUCATIVA	36
3.4.3. DIFICULTATS PER A LA INSERCIÓ SOCIOLABORAL	37

1. Presentació

Aquest és el tercer any que des del Consorci d'Acció Social de la Garrotxa (CASG) elaborem un informe sobre L'estat i l'acció dels serveis socials de la Garrotxa.

Pensem que és important recollir i sistematitzar les dades per tal de poder analitzar les necessitats socials. La nostra entitat té la missió de gestionar i facilitar els serveis necessaris a les persones i a la comunitat per millorar el benestar i contribuir a la cohesió social. Les realitats canviants fan necessari disposar d'indicadors per ajudar-nos a identificar les prioritats de les necessitats socials. Alhora també es fa necessari recollir de manera continuada les dades i poder comparar-nos per tenir marcs de referència.

Pel que fa a l'estructura del contingut i amb aquesta voluntat de disposar de punts de referència, seguint la proposta de l'informe de L'estat dels serveis socials de Catalunya que emet el Departament de Treball, Afers socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

Primer veiem un anàlisi social del context, una primera part on identifiquem indicadors clau de la població de Catalunya i de les necessitats socials d'aquesta. A la segona part, i molt més vinculada a la nostra organització, posem l'èmfasi a l'acció des dels serveis socials per fer front a les necessitats socials de la comarca.

Seguint també la proposta de la Generalitat de identifiquem tres grans grups de les necessitats socials: instrumentals i materials, d'autonomia i relacions, familiars i comunitàries.

També cal fer esment a l'Observatori per el desenvolupament sostenible de la Garrotxa (<http://www.observatorigarrotxa.cat/>), un espai de treball transversal entre diferents agents de la comarca, que té la voluntat de disposar de dades objectives de la comarca, per tal de tenir-ne una visió transversal que abasti diferents aspectes i que permeti seguir una evolució temporal. Aquest informe és una de les actuacions realitzades des d'aquest observatori.

2. Anàlisi social del context i de les necessitats socials prioritàries a la Garrotxa

Els canvis sociodemogràfics, econòmics i culturals que s'esdevenen a Catalunya deriven en transformacions estructurals que fan emergir noves realitats i necessitats socials en el si de les comunitats. En aquest apartat pretenem identificar aquests canvis i veure com s'han generat noves necessitats socials susceptibles de ser ateses per les polítiques socials i, en concret, pels serveis socials.

2.1. Estructura de la població

A l'any 2019, la població de la comarca de la Garrotxa ha crescut en 977 persones, un increment de població que supera en escreix el creixement de l'any 2018 (+429) però fins i tot els dels anys 2010-2013 i evidentment els anys 2014 i 2016 quan el creixement va ser negatiu.

Any	Població	Diferència
2010	55.439	+100
2011	55.597	+158
2012	55.855	+258
2013	56.106	+251
2014	56.036	-70
2015	56.063	+27
2016	55.999	-64
2017	56.184	+185
2018	56.613	+429
2019	57.590	+977

*Taula 1: Creixement de la població de la Garrotxa (2010-2019)
Elaboració pròpia. Font: Idescat, 2019*

Aquesta evolució creixent també la veiem a Catalunya, on des del 2015 el creixement total és positiu.

De les 57.590 persones que hi ha a la Garrotxa, trobem que aquest any la distribució entre homes (28.755) y dones (28.815) és pràcticament igual per primer cop en la història, diferint encara de la distribució de Catalunya, on el 50,9% son dones. Tot i aquesta distribució paritària, hi ha la singularitat de major naixements de persones de gènere masculí (dada que supera en un punt la mitjana catalana); i un major nombre de dones en el col·lectiu major de 65 anys, valor que s'incrementa a partir dels 85 any on la distribució és més del doble, amb 1676 dones i 834 homes garrotxins. Aquesta conjectura demogràfica té una

relació directa amb les polítiques d'atenció a la dependència, degut a que les dones disposen de les jubilacions més baixes.

2.2. L'envelliment de la població

A la Garrotxa l'índex d'envelliment a 2019 és de 136,1 (persones de més de 65 anys per cada 100 persones menors de 15 anys). Aquest índex, que ha baixat amb 0,4 punts respecte el 2018, contrasta encara amb l'índex de Catalunya, que tot i que ha augmentat considerablement (+2,6%), es manté força més baix respecte a la Garrotxa, amb 123,1%.

La Garrotxa té 11.759 persones més grans de 65 anys. Observant les dades de sobreenvelliment trobem que a la nostra comarca tenim un índex de 21,3 persones de més de 85 anys per a cada 100 persones majors de 65, mentre que Catalunya obté un índex de 16,8.

En quant a les persones majors de 85 anys, trobem que a la Garrotxa n'hi ha 2.510, una vintena més que l'any anterior.

A aquestes dades hi hem de sumar que en aquests moments tenim 3.022 (increment de més de 100 persones respecte 2018) de persones majors de 65 anys que viuen soles, entre les quals 2.096 son dones. A la vegada, hi ha 999 (increment de quasi 100 persones més respecte 2018) persones majors de 85 anys que viuen soles, de les quals 797 son dones.

2.3. El paper del fenomen migratori

Al final de l'última dècada del segle XX es va iniciar l'arribada d'un contingent d'immigrants important. Aquest moviment migratori es va intensificar durant la primera dècada del segle XXI.

Tanmateix aquest creixement sostingut s'atura l'any 2010/2011 i inicia una lleugera davallada, en el cas de Catalunya i també a la Garrotxa, que s'ha anat consolidant els darrers anys amb un lleu augment durant els anys 2017, 2018 i 2019.

L'any 2019 a Catalunya 1.159.427 són persones estrangeres, la qual cosa suposa un 15,1% del total de la població, un punt més que l'any anterior. En el cas de la Garrotxa el nombre de població estrangera és de 8.892 persones que significa el 15,4% de la població total. Cal remarcar però, que a Olot, el tant per cent va creixent i ja suposa el 20,1%.(7.098 persones) de la població. S'ha de destacar que sense aquest saldo migratori positiu, no hi hauria creixement natural de la població a la comarca.

Per continents, podem observar com a 2019 la població per nacionalitat predominant a la Garrotxa és d'Àsia i Oceania (2.529 persones, 35,6% de la població migrada), d'Àfrica (2.239 persones, 31,5% de la població migrada) i de la Resta de la Unió Europea (1.806 persones, 25,4% de la població migrada).

La distribució d'aquesta població migrant segueix essent molt heterogènia pel què fa a la nacionalitat d'origen. De les 92 nacionalitats que conviuen a la comarca, segueixen predominant com a país d'origen la Índia, el Marroc, Romania, Xina, Hondures i Gàmbia. En el cas de la població d'origen indi sobre el total de població migrada, en aquest any 2019 trobem que és tres cops més alta (18,16%) respecte a la mitjana de Catalunya (6,13%).

Els efectes de la crisi econòmica i les seves conseqüències en l'economia productiva amb taxes d'atur més elevades varen modificar les pautes migratòries dels últims anys, però amb la millora de la situació econòmica sembla que la immigració torna a augmentar.

Pel que fa al sexe de les persones migrades a la Garrotxa, aquest any s'han igualat més i tenen una distribució de 52,8% homes i 47,2% dones.

El 54,6% de persones migrades de la Garrotxa estan en les edats compreses entre els 20 i 44 anys i el 21,2 % tenen menys de 20 anys (dada que ha pujat més del 8% respecte l'any anterior).

Pel que fa a la procedència de les persones migrades a la Garrotxa, trobem diferències al comparar-les amb Catalunya, tant en llocs com en diversitat:

Procedència de població migrada a Catalunya	Nombre	%
Marroc	223.626	19
Romania	90.179	7
Xina	62.188	5
Itàlia	61.578	5
Pakistan	49.131	4
Hondures	41.078	3

*Taula 2: Població d'origen migrat a Catalunya
Elaboració pròpia. Font: Idescat, 2019*

Procedència de població migrada a La Garrotxa	Nombre	%
Índia	1.615	18
Marroc	1.185	13
Romania	979	11
Xina	810	9
Hondures	791	8
Gàmbia	672	7

Taula 3: Població d'origen migrat a La Garrotxa

Elaboració pròpia. Font: Idescat, 2019

L'estructura d'edats de la població migrada és més jove que l'autòctona i per tant la proporció de dones en edat fèrtil és molt superior entre la població migrada que entre la població autòctona. A més a aquesta circumstància s'hi suma el fet que el calendari de fecunditat de les dones migrades és més rejuenit en relació amb el de les dones autòctones i també la fecunditat de les dones migrades és superior a la de les autòctones.

Franja d'Edat	Catalunya		Garrotxa	
	Total %	Variació 2018	Total %	Variació 2018
0-4 anys	5,9	+1,9	6,5	+1,9
5-9 anys	5,3	+0,2	4,9	-0,4
10-14 anys	4	-0,9	4,1	-1,1
15-19 anys	4,6	+0,7	5,7	+1
20-24 anys	7,3	+3,8	8,4	+3,3
25-29 anys	10,9	+7,3	11,6	+6,1

Taula 4: Grup d'edats - Població migrada 2019
Elaboració pròpia. Font: Idescat, 2019

2.4. Exclusió social, pobresa i desigualtat

L'exclusió social és procés estructural, multidimensional i dinàmic, on diferents factors condicionen que una situació personal o familiar esdevingui vulnerable i per tant implica la manca de participació d'una persona en la vida social, econòmica i cultural de la seva societat.

La comissió europea defineix les persones en situació de pobresa com “aquelles persones, famílies i grups els recursos dels quals (econòmics, socials i culturals) són tan limitats que els exclouen del nivell de vida que es considera acceptable a la societat a la qual viuen”. Aquest enfocament planteja que una persona és pobre quan es troba en una situació de desavantatge econòmic i social clar respecte a la resta de persones del seu entorn.

Tot i que no es disposa de dades segmentades i mesurables per comarca, l'informe La cohesió social a la Garrotxa. Realitats i reptes de futur (2017) ens indica que a la ciutat d'Olot es pot calcular un 5% de població en situació de pobresa severa, i un altre 5% en situació de vulnerabilitat (prop de 5.500 garrotxins). Aquest indicador es pot complementar amb la renda familiar disponible bruta (RFBDB), que en les últimes dades de l'Idescat a 2017 ens indica que és 0,6 punts menys que la mitjana de Catalunya. Aquesta RFBDB ha crescut des de 2013, superant les demés comarques gironines indicant un nivell econòmic alt, tot i que no garanteix les disparitats econòmiques estructurals de la població.

La renda familiar disponible per habitant a la Garrotxa sempre, s'havia mantingut superior a la catalana, tot i que podem veure com la diferència disminueix en el pas del anys i es passa a una renda inferior a partir de 2010.

Renda familiar disponible bruta per habitant (milers d'euros) *			
Any	Catalunya	La Garrotxa	Olot
2005	14.9	16.0	15.8
2006	15.6	17.3	16.9
2007	16.3	17.4	17.2
2008	17.4	18.1	17.5
2010	16,8	15,6	15,3
2011	16.7	15,8	15.6
2012	15,8	15.1	14,8
2013	15,8	15.0	14,7
2014	16.0	15,1	14,8
2015	16.6	15,6	15,3
2016	17,0	16,1	15,8
2017	17,2	16,6	16,2

Taula 5: Renda familiar disponible bruta per habitant (milers d'euros)

*sense dades pels anys 2009

Elaboració pròpia. Font: Idescat,

2.5. Prestacions econòmiques, pensions contributives i no contributives

2.5.1. Pensions contributives

El sistema de prestacions contributives consisteixen en pensions econòmiques de diferent format i durada que van generalment supeditades a una prèvia relació jurídica amb la Seguretat Social. Aquest sistema de previsió social, ja sigui públic o privat, estableix sistemes de pensions davant de determinades contingències com ara la vellesa, la malaltia, la invalidesa, la viduïtat o l'orfanat, i que actuen com a mecanismes que sostenen la renda i permeten mitigar situacions de pobresa i exclusió social que se n'hi desprenen.

Troblem que, a 2018, les pensions contributives mitjanes que es perceben de la Seguretat Social a la comarca de la Garrotxa (1.023,4 euros) segueixen essent considerablement més baixes que a la mitjana de Catalunya (1.121,4 euros).

Any	Incapacitat Permanent	Jubilació	Viduitat	Orfenesa
2018	825	8.303	2.616	227
2017	815	8.255	2.632	226

Taula 6: Nombre de persones que disposen d'una pensió contributiva de la seguretat social a La Garrotxa
Elaboració pròpia. Font: Idescat, 2018

Any	Incapacitat Permanent	Jubilació	Viduitat	Orfenesa
2018	924,53 €	1038,21 €	628,52 €	369,11 €
2017	894,65 €	994,89 €	606,68 €	365,23 €

Taula 7: Pensió contributiva mitjana de la seguretat social per tipus a La Garrotxa
Elaboració pròpia. Font: Idescat, 2018

Sexe	Incapacitat Permanent	Jubilació	Viduitat	Orfenesa
Homes	1.040,87 €	1.324,03 €	435 €	366,03 €
Dones	802,11 €	782,58 €	657,33 €	372,87 €

Taula 8: Pensió contributiva mitjana de la seguretat social per tipus i sexe a La Garrotxa
Elaboració pròpia. Font: Idescat, 2018

2.5.2. Pensions no contributives

Les pensions no contributives per jubilació i invalidesa són per a les persones més grans de 65 anys i els adults amb discapacitat que no poden accedir a les pensions en modalitat contributiva i no disposen de rendes suficients.

Totes les prestacions, igual que les contributives són de competència de la Seguretat Social, que delega la gestió a les comunitats autònomes. Per complementar els imports d'aquestes prestacions i ajudar a adequar-los a la realitat de la renda mitjana de Catalunya, la Generalitat ha creat una prestació complementària per a les diferents modalitats de prestacions no contributives.

A Catalunya, l'any 2019, es comptabilitzaven 26.353 persones beneficiàries de la pensió no contributiva per invalidesa. Es tracta de població de 18 a 65 anys amb un grau de discapacitat reconegut igual o superior al 65% que no han cotitzat mai a la Seguretat Social o bé ho han fet durant un temps insuficient per tenir dret a una pensió contributiva.

A la Garrotxa hi trobem, a l'any 2019, 82 persones. La mitjana de la pensió a Catalunya és de 404 € i a la Garrotxa de 409 €.

Pel què fa a la de jubilació, la pensió a la Garrotxa té una mitjana de 377 euros, mentre que a Catalunya, la mitjana és inferior, concretament 364 euros.

3. Les situacions de necessitat social

L'actual llei de serveis socials 12/2007, de l'11 d'octubre diu “els serveis socials bàsics (de caràcter públic i local) constitueixen un dispositiu d'informació, diagnòstic, orientació, suport, intervenció i assessorament individual i comunitari, a més d'ésser la porta d'entrada habitual al sistema de serveis socials, i l'eix vertebrador de tota la xarxa de serveis socials”.

Aquest any 2019 hem atès a 4.008 nuclis familiars i s'han beneficiat 9.790 persones. Això significa un 17% de la població de la Garrotxa (+1% respecte l'any anterior).

Respecte a les problemàtiques detectades des dels Serveis socials predominen les de caire de salut, econòmiques, laborals i les mancances socials, econòmic i educacional/laboral.

- *Accions i serveis per manca d'autonomia*
 - Situacions de discapacitat
 - Situacions de dependència
- *Accions i serveis en les relacions familiars*
 - Relacions familiars disfuncionals
- *Accions i serveis en les relacions comunitàries*
 - Xarxes i relacions social
- *Accions i serveis en l'àmbit de necessitat material i instrumental*
 - Dèficit de recursos materials: econòmics i d'habitatge

3.1. Accions i serveis per manca d'autonomia

La manca d'autonomia en una persona suposa l'emergència de diferents necessitats alhora de participar a les activitats de la vida diària i de participar en la societat de manera integral i integrada.

Aquesta manca d'autonomia ve definida per dos vectors: la dependència i la discapacitat o diversitat funcional.

La dependència es defineix com “l'estat de caràcter permanent en què es troben les persones que, per motius derivats de l'edat, la malaltia, o la discapacitat, i lligades a la manca d'autonomia o a la pèrdua d'autonomia física, mental, intel·lectual o sensorial, necessiten l'atenció d'una persona o més o ajudes importants per dur a terme les activitats bàsiques de la vida diària.

El tret diferencial entre la discapacitat i la dependència és la necessitat d'ajuda d'una altra persona o recurs.

3.1.1. Situacions de discapacitat

Tot i el treball que ha fet l'administració i les diferents institucions que donen atenció a les persones amb discapacitat per a conceptualitzar la discapacitat des de perspectives més integradores i que afavoreixen el seu desenvolupament personal i social en igualtat d'oportunitats, cal dir que les seves necessitats socials demanen una atenció específica i diversificada en cada cas.

Així la discapacitat o diversitat funcional, engloba els dèficits, les limitacions i les restriccions que un individu pot experimentar en la realització d'activitats vitals.

A Catalunya l'any 2018 hi havia 582.028 persones que tenien una discapacitat reconeguda que representa un 7,7% de la població. La franja de més de 45 anys concentraven el 81% de les persones amb discapacitat.

En el cas de la Garrotxa les persones que tenen una discapacitat reconeguda representa un 6,1%, dada que s'ha incrementat en 0,4 punts. La població major de 45 anys amb alguna discapacitat suposa el 74% sobre la població total amb alguna discapacitat reconeguda a la comarca.

Les dades comparades entre Catalunya, Garrotxa i Olot del 2018 es troben a les taules 9 a l'11.

Persones discapacitades legalment reconegudes 2018			
Franja d'Edat	Catalunya	Garrotxa	Olot
0 - 4 anys	3.405 (0,5%)	26 (0,75%)	17 (0,76%)
5 - 15 anys	22.101 (3,8%)	157 (4,5%)	116 (5,2%)
16 - 44 anys	94.482 (16%)	686 (20%)	476 (21%)
45 - 64 anys	201.730 (35%)	1.217 (35%)	782 (35%)
65 - 74 anys	115.915 (20%)	602 (17%)	369 (16%)
+ 75 anys	144.394 (25%)	784 (22,6%)	470 (21%)
TOTAL	582.027	3.472	2.230

*Taula 9: Persones discapacitades legalment reconegudes 2018
Elaboració pròpia. Font: Idescat, 2018*

La incidència de la discapacitat disminueix a mesura que augmenta el grau d'afectació i les proporcions entre Catalunya i La Garrotxa són molt semblants.

Segons grau de discapacitat per regió i país 2018			
País / Regió	Entre 33 i 64 %	Entre 65 i 74 %	Més de 75 %
Catalunya	60%	24%	16%
La Garrotxa	64%	22%	14%

Taula 10: Segons grau de discapacitat per regió i país 2018
Elaboració pròpia. Font: Idescat, 2018

Pel que fa a la tipologia a 2018:

Tipologia de discapacitat segons regió i país 2018		
Tipologia	Catalunya	Garrotxa
Motòrics	33,6	40,1
Físics no motòrics	20,3	14,7
Visuals	5,8	5,4
Auditius	5,5	4,0
Psíquics	10,8	16,0
Malalts mentals	19,6	16,0
No consta	3,5	3,2

Taula 11: Tipologia de discapacitat segons regió i país 2018
Elaboració pròpia. Font: Idescat, 2018

Les discapacitats derivades de malaltia mental han protagonitzat l'augment més rellevant entre els diferents tipus de discapacitat, seguits dels per causa motriu. De fet els problemes de salut mental tenen una alta prevalença.

Per poder saber si una persona està reconeguda com a persona en situació de discapacitat, existeixen els serveis de valoració i orientació, el CAD.

Els equips de valoració estan formats per un metge o metgessa, un psicòleg o psicòloga i un treballador o treballadora social. Amb aquesta valoració, s'acredita legalment el grau de discapacitat, que facilita l'accés a diversos drets, serveis, programes i prestacions. A més, el reconeixement de discapacitat també permet determinar, les limitacions de mobilitat i la necessitat o no de l'ajut d'acompanyant.

Aquest servei fins l'any 2014 estava gestionat directament per la Generalitat i per tant les persones que havien de fer una valoració s'havien de traslladar a Girona. Ara ja fa 5 anys que el servei es gestiona des del Consorci d'Acció Social de la Garrotxa.

En relació a les valoracions de les situacions de discapacitat que s'han fet l'any 2019: 498 valoracions (+142 respecte 2018), on un 58% correspon a primeres sol·licituds i un 42% són revisions.

3.1.2. Situacions de dependència

Quan la necessitat d'ajuda resulta indispensable per dur a terme les activitats bàsiques de la vida diària, diem que perden la seva autonomia personal.

Entenem com a activitats bàsiques de la vida diària (ABVD) les tasques més elementals que una persona té per a desenvolupar-se amb un mínim d'autonomia

i independència en la cura personal, activitats domèstiques bàsiques, mobilitat essencial, reconèixer persones i objectes, orientar-se, entendre i executar ordres o tasques senzilles.

Quantificar les persones en situació de dependència no és una tasca senzilla. La informació més completa disponible prové del barem oficial que la Llei d'Autonomia i promoció i atenció a la dependència (LAPAD) ha establert per a tot el territori espanyol. Això fa que aquesta quantificació no es pugui comparar amb les aproximacions que es fan mitjançant enquestes, que aborden la dependència percebuda per l'individu independentment de si ha passat o no per un procés de valoració.

Mitjançant el Sistema d'Autonomia i Atenció a la Dependència (SAAD) es configura un model de mínims que estableix un contingut comú per a tot el territori de l'Estat espanyol, amb independència que cada comunitat autònoma pugui incrementar la intensitat i la qualitat dels serveis oferts.

Es pretén així garantir una assistència bàsica a tota persona dependent del territori espanyol. L'entrada en vigor de la LAPAD suposa la substitució d'uns serveis assistencials per uns altres de caràcter universal, de manera que els recursos socioeconòmics deixen de ser una barrera d'accés.

La LAPAD ha establert una definició i un barem de dependència vàlids a tot l'Estat. En funció de la freqüència amb la qual una persona necessita ajuda per desenvolupar les activitats bàsiques de la vida diària, es reconeixien tres graus de dependència.

L'any 2007, es va implementar i desenvolupar progressivament la Llei i el que podem aportar són les persones que s'han valorat i s'han determinat en un grau de dependència sabent que és possible que altres persones també amb situació de dependència no hagi passat pel procés d'avaluació.

De 2007 de l'inici de la llei a 2018, hem valorat a la Garrotxa 6.966 persones que han tingut reconegut algun grau de dependència i d'aquestes persones a 31 de desembre de 2019 teníem 1.357 persones amb prestacions i serveis actius.

Pel que fa al servei de valoració de la dependència aquest any 2019 s'han fet 622 valoracions, (361 primeres valoracions i 261 revisions) i el 84 % estan en el domicili.

Després de la valoració realitzada, les persones que tenen reconegut un grau de dependència, hauran de fer un Pla d'Atenció Individual (PIA) amb la treballadora social del CASG i concretar el recurs més idoni.

3.1.3. L'acció dels serveis socials davant la manca d'autonomia

3.1.3.1. El Programa d'Atenció Domiciliària

Un dels programes més importants és el programa d'atenció domiciliària, que disposa de diferents serveis:

- *Servei d'ajuda a domicili:* Conjunt de tasques que es realitzen a la llar de persones o famílies que es troben, per motius físics o socials, en situacions de mancança d'autonomia temporal o permanent per poder realitzar les tasques habituals de la vida quotidiana. A la Garrotxa hem atès 410 persones amb un total de 67.154 hores l'any 2019, on 156 són homes i 254 dones, amb gran incidència en el col·lectiu de persones més grans de 65 anys.
- *Servei d'àpats a domicili:* El servei consisteix en el lliurament al domicili de la persona beneficiària d'àpats equilibrats i saludables en adequades condicions de qualitat i higiene, a fi de garantir la cobertura de les seves necessitats nutricionals. No és un servei estès a totes les comarques. En el cas de la Garrotxa es beneficien 151 persones més grans de 65 anys.
- *Servei de teleassistència:* Consisteix en la instal·lació d'un aparell molt senzill a l'habitatge de la persona usuària, connectat mitjançant línia telefònica a una central receptora, amb la qual es pot comunicar en cas d'urgència. També es dona un penjoll que permet moure's lliurement per l'habitatge, i fins i tot durtar-se, amb la seguretat de poder contactar amb la central des de qualsevol lloc de la casa. Es tracta d'un servei adreçat preferentment a les persones més grans de 65 anys i, per això, la taxa de cobertura es calcula sobre aquesta franja de població; L'any 2019 a la Garrotxa varen disposar del servei 1.470 persones, de les quals 1.448 eren més grans de 65 anys això significa el 12.5 % de la totalitat de les persones de + de 65 anys (11.690) Si mirem les persones de més de 85 anys, 890 han disposat d'aparell (36 % de les persones de +85 anys)
- *Servei de teràpia ocupacional i productes de suport:* És un servei al conjunt de la població adreçat sobretot a persones amb dificultats per realitzar qualsevol activitat bàsica al seu domicili, amb manca d'autonomia física temporal o permanent, o que es preveu que necessiti adaptacions o adequació de la llar. Des d'aquest servei, iniciat al 2017 conjuntament amb les comarques d'Osona i el Ripollès, s'han atès 119 persones i s'han prestat 76 productes de suport durant l'any 2019.
- *Servei de transport adaptat:* S'han atès 424 persones, 243 de manera continuada i diària, de les quals 137 són persones grans i 106 són persones amb algun tipus de discapacitat.

3.1.3.2. Centre de Desenvolupament infantil i atenció precoç

Pel que fa al *Servei d'Atenció Precoç de la Garrotxa*, que atén a infants de 0 a 6 anys, i que incideix en els trastorns del desenvolupament infantil i les situacions de risc que puguin provocar-los i que està gestionat per INTEGRA, amb un conveni amb el Departament d'Afers Social i famílies, s'han atès 340 infants i les seves famílies. D'aquestes famílies han pogut rebre ajuts pel desplaçament 12 famílies.

3.1.3.3. Atenció diürna

Gent gran

L'oferta pública de *serveis de centres de dia* adreçats a la gent gran ha incrementat a Catalunya lleugerament el seu nivell de cobertura sobre la població i assoleix el 0,7 % de la població de 65 anys i més. A la Garrotxa aquesta cobertura sempre ha estat per sobre, aquest 2019 tenim un 1,2 % de places públiques.

A la Garrotxa, disposem de 266 places de centres de dia, 141 de les quals són públiques. El CASG, a través de l'empresa GAAVOC, gestiona 117 places en tres dels equipaments que ofereixen aquest servei. Durant el 2019, s'han ocupat el 94% de les places disponibles del Centre de dia Montsacopa amb 70 persones de mitjana al dia, i amb un 69% les del SAIAR de Llierca, amb 15 persones de mitjana al dia.

Persones amb discapacitat

La comarca de la Garrotxa disposa de dos *centres ocupacionals* per a persones més grans de 18 anys, un de l'entitat Integra (24 persones ateses) i l'altra de la Cooperativa La Fageda (64 persones). També disposem, per a persones amb reconeixement de discapacitat, del centre especial de treball de la Cooperativa La Fageda (136 persones).

3.1.3.4. Atenció residencial

Gent Gran

La cobertura sobre la població de 65 anys i més a la Garrotxa és del 5 % (3 % públiques). Aquest any 2019, després de les obertures de les *residències* del Mirador del Puigsacalm de la Vall de Bas, i la de la Salut a Sant Feliu de Pallerols disposem de 585 places residencials, de les quals 361 són públiques i 224 acreditades com a privades.

Discapacitats

A la comarca disposem de diferents *serveis residencials* per a persones amb discapacitat, els quals no poden viure de manera autònoma, ni soles ni amb la seva xarxa familiar.

Els diferents recursos existents es classifiquen segons l'autonomia de la persona:

- 17 persones en el programa d'autonomia a la pròpia llar
- 4 persones amb llar amb suport
- 36 persones a les llars residències

Aquests recursos estan gestionats per la Cooperativa la Fageda i finançats per la Generalitat.

També comptem amb la residència Voraviu per a persones amb discapacitat psíquica, que disposa de 22 places i és de titularitat del Consorci i gestionada per INTEGRA. Aquest recurs també ha atès, al 2019, a 9 famílies en les places habilitades com a “respir”, i que tenen per objectiu facilitar el descans dels familiars.

3.1.3.5. Atenció a les persones cuidadores

La LAPAD inclou i reconeix el paper que les famílies estan fent en l'atenció a les situacions de dependència. Amb la finalitat de donar cobertura tant a la voluntat de les persones de ser ateses en el seu domicili i pels seus familiars, com a les necessitats de subsistència de les *persones cuidadores*, existeix la prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar. El Sistema per l'Autonomia i Atenció a la Dependència (SAAD), és el recurs que protegeix a les situacions actives de dependència per mitjà de les prestacions econòmiques. Així a la Garrotxa hi ha 886 que disposen d'aquesta prestació.

3.1.3.6. Els serveis de tutela

La protecció de les persones majors d'edat a les quals els manca capacitat d'obrar i queden desemparades, és assumida per a persones jurídiques o entitats sense ànim de lucre que es fan càrrec de la persona incapacitada i, mitjançant la protecció personal i l'administració del patrimoni, n'asseguren el benestar psíquic i material. Els *serveis de tutela* són figures de protecció a les quals es recorre en cas de declaració judicial d'incapacitat total. Aquests serveis permeten garantir la protecció d'aquelles persones que no disposen de família o quan aquesta no pot o no vol fer-se'n càrrec.

A la Garrotxa, aquest tema el treballem amb la Fundació Tutelar de les Comarques Gironines, que tutela totes les situacions de desprotecció, siguin gent gran, o persones amb algun tipus de discapacitat i malaltia mental.

En aquests moments la Fundació ha atès 151 persones tutelades de la comarca de la Garrotxa i l'any 2019 n'ha atès 62.

3.2. Necessitats en l'àmbit relacional familiar i social

La família i les xarxes socials exerceixen un paper fonamental en el desenvolupament vital de les persones. A Catalunya, igual que en altres països d'Europa, aquestes xarxes constitueixen, en molts casos, la provisió principal de protecció social dels seus membres.

Tant les relacions socials i comunitàries, com les pròpies de l'entorn familiar, esdevenen necessitats vitals en les persones. La manca de relacions o l'existència d'unes relacions disfuncionals creen vulnerabilitat o risc a les persones o a l'entorn comunitari.

3.2.1. Relacions familiars desestructurades

Són les situacions provocades per la deficiència de funcions de suport i ajuda que ha de desenvolupar la família. S'hi inclouen, entre altres, les situacions de violència contra els infants, les dones, la gent gran i/o els discapacitats, tant pel que fa a situacions de desemparament com de negligència en l'atenció a les persones vulnerables.

3.2.1.1. Situacions de risc social en la infància i adolescència

La infància i l'adolescència són etapes de la vida en les quals les persones estan en desenvolupament dins la societat i les comunitats, i resulten especialment vulnerables, per això necessiten que "es potenciï el seu desenvolupament i es desvetllin les seves capacitats alhora que se'ls garanteixin les necessitats bàsiques, se'ls preservi de tota situació de risc i siguin ràpidament protegits davant qualsevol vulneració dels seus drets".

Les situacions de risc social es donen quan per qualsevol circumstància personal, social o familiar es veu afectat, limitat o perjudicat el benestar dels infants i adolescents.

La llei 14/2010 identifica les situacions concretes que es consideren de risc social, avaluant el paper de l'entorn familiar. Quan les famílies no acompanyen i faciliten les funcions bàsiques respecte els seus fills, determinem que hi ha un risc social.

Entenem per funcions bàsiques el creixement i socialització saludables, l'existència d'un clima d'afecte i suport, l'estimulació de les seves capacitats, i la facilitació de l'obertura a entorns educatius.

3.3. Relacions familiars disfuncionals

3.3.1. Situacions de desemparament i violència domèstica en la infància i adolescència

Aquestes situacions fan referència a infants i adolescents als que els hi manquen els elements bàsics pel desenvolupament integral de la personalitat: abandonament, violència, incompliment d'assistència material i/o educativa, inducció al delictes o activitats perilloses, així com tot allò que pugui posar en perill l'infant i l'adolescent.

L'abordament del maltractament infantil és de gran complexitat i topa amb molts límits. La detecció dels casos reals de maltractament infantil és complex i de difícil sistematització. Tot i l'existència d'estudis al respecte, trobem que la utilització de criteris per a conceptualitzar, mesurar o estimar l'estat real de la qüestió no segueixen unes directrius comunes ni estan sistematitzats, fet que pot portar a interpretacions i dades divergents segons els organismes de serveis socials de cada regió.

Per a determinar el nombre de menors en risc social alt i en situació de desemparament, hem de recórrer a dades registrals, ja que no existeixen estudis que facin estimacions de la incidència de les situacions d'alt risc social en els menors d'edat. D'altra banda, les situacions de desemparament responen a una categorització administrativa, pel qual l'origen de les dades serà registral.

L'accés al sistema de protecció de la infància i l'adolescència es produeix, en la majoria de casos, a través dels serveis especialitzats d'atenció a la infància i l'adolescència (SEAIA), prestats mitjançant equips professionals i definits com un servei especialitzat en l'atenció a la infància en situació d'alt risc social amb una implantació territorial. Aquest servei, en tant que és especialitzat, és competència de la Generalitat, que a la vegada en delega la gestió a les administracions locals.

Des del Consorci, hem adoptat una metodologia de treball basat en posar la família i l'infant al centre de la nostra intervenció i valorant les necessitats des d'una visió multidisciplinària.

A Catalunya, a gener de 2019, el nombre d'infants i adolescents amb un expedient obert en el sistema de protecció era de 18.312 (1,3 % de la població entre 0 i 17 anys) dels quals estaven amb mesura protectora de la Generalitat un total de 9.618 (0,7 % de la població entre 0 i 17 anys).

Durant l'any 2019 a la Garrotxa s'ha treballat amb 87 nens i nenes. A finals de l'any 2018 hi havia oberts 66 expedients.

Els diferents tipus de maltractament es manifesten de forma combinada, però la tipologia més freqüent tant a Catalunya com a la Garrotxa és la negligència, que suposa la manca d'atenció de les necessitats bàsiques dels infants o adolescents.

El segon tipus de maltractament més freqüent tant a Catalunya com a la Garrotxa, és el maltractament psíquic.

El maltractament infantil se sol produir en l'àmbit familiar, on tant a Catalunya com a la Garrotxa aproximadament quatre de cada cinc casos detectats prové dels pares biològics.

La majoria de casos de la Garrotxa s'acullen en la família extensa (tiets i avis) i en centres residencials.

Pel que fa violència domèstica, a Catalunya a 2019 s'han atès 1.724 menors d'edat i s'han realitzat 1.484 denúncies, xifres lleugerament més baixes que els anys anteriors. En el cas de la Garrotxa han estat 31.

Durant els últims anys cal fer esment de la gran quantitat d'infants i adolescents migrats menors d'edat no acompanyats (sense referents familiars) que han arribat a Catalunya. A Catalunya han arribat 2.205 joves migrats sense referents familiars durant el 2019 (DGAIA), una xifra significativament menor de l'any 2018 quan van arribar 3.564 joves, una diferència de 38,1%. Segons dades de DGAIA (2019) es tracta majoritàriament de nois (94,2 %), entre 16 i 17 anys (75%) i procedents del Marroc (71,6 %). A finals de 2019, la xifra de joves migrats sols detectats per serveis socials sumava 8.331, dels quals el sistema de protecció té 4.243 menors acollits.

Tot i que les previsions eren majors, aquesta aflluència de menors i joves no acompanyats ha desbordat el sistema de protecció català. Aquesta situació ha posat de manifest la necessitat d'adequar els recursos per tal de donar servei de protecció per aquests infants i joves.

A la Garrotxa al finalitzar l'any 2019 disposem de dos centres i tres pisos per a joves que migren sols. La cooperativa Suara gestiona un centre d'emergència a Sant Iscle de Colltort amb 34 places, un centre de primera acollida a Maià de Montcal amb 20 places, i un pis assistit per joves de 16 a 18 anys a Olot, de 10 places. També existeixen dos pisos de la fundació CEPAIM per a joves de 16 a 21 que disposen de projectes d'inserció laboral (PIL). En total, hem atès 168 joves a la comarca, des dels diferents serveis esmentats.

Pel què fa a la mentoria, aquest 2019 s'han format 4 persones de la Garrotxa com a mentores dins del Programa de Mentoria per a Joves que Migren Sols.

Com a Consorci, també es va celebrar dues reunions de la Taula Comarcal per i amb Joves que Migren Sols, format per 34 professionals de 26 ens públics i organitzacions i associacions comunitàries.

3.3.2. Situacions de risc social

La Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, defineix les situacions de risc, que són competència de l'Administració local, com les situacions en què el desenvolupament i el benestar de l'infant o l'adolescent es veuen limitades o perjudicades per a qualsevol circumstància personal, social o familiar. Les situacions de risc en què la protecció efectiva de l'infant o l'adolescent requereixi una separació del nucli familiar són com les que coneixem com les situacions de desemparament, competència de la Generalitat de Catalunya.

Es determinen tres àmbits bàsics on la manca de cobertura de les necessitats pot provocar disfuncions:

1. El vincle afectiu: com a experiència emocional que dóna seguretat i com a experiència afectiva de sentir-se estimat i únic com a individu.
2. Les funcions de criança: com a compendi o recull d'accions de cura, educació i protecció que assegura el creixement.
3. Les connexions amb l'entorn: com a circulació social necessària com a subjecte que interactua.

L'acció dels serveis socials en matèria d'intervenció socioeducativa amb infants i adolescents es realitza a partir de diferents projectes: Projecte Lligams, Projecte 0-3 anys, Centre diürn, intervenció Adolescents 16- 18 anys, Servei de Suport a les famílies (SSF), Projecte Vaivé, etc. En aquest marc d'actuació s'ha intervingut amb 357 famílies, famílies cròniques en situacions d'exclusió, de desigualtat i pobresa i amb moltes dificultats per desenvolupar les seves competències parentals.

3.3.2.1. Situacions de violència contra persones adultes

Les situacions de violència són, generalment, el resultat de la combinació de diferents factors: la presència d'una persona agressiva i dominant, circumstàncies culturals que poden portar a la subordinació o la violència, la situació psicològica i social de la persona que pateix maltractament, el tabú que suposa demanar ajuda (por de denunciar, poca accessibilitat als mitjans de denúncia, poca protecció per part de la legislació vigent, etc) i en general, unitats familiars desestructurades.

Les víctimes de situacions de violència solen ser persones en situació de vulnerabilitat, tant en termes de capacitat física per tenir cura de si mateixes, tant en termes de dependència econòmica i/o emocional; dins d'aquest grup, es poden identificar, a part dels infants, a les dones i les persones grans com a col·lectius especialment vulnerables a la violència.

3.3.2.2. La violència masclista

La violència masclista és la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones. La violència masclista és una greu vulneració dels drets de les dones i un impediment perquè les dones puguin assolir la plena ciutadania, l'autonomia i la llibertat, tal com recull la Llei 5/2008 de 24 d'abril del dret de les dones a eradicar la violència masclista.

Segons les Nacions Unides, una de cada deu dones patirà una agressió sexual al llarg de la seva vida. L'enquesta sobre violència masclista de l'Agència Europea de Drets Fonamentals va concloure que 4 M de dones d'Europa han estat violades i el 10 % d'aquestes violacions van ser perpetrades per més d'un autor.

A la Garrotxa les denúncies que s'han fet durant l'any 2019 han sigut 111 (17 més respecte 2018), a Catalunya 13.162.

Una de les mesures principals de la nova legislació de protecció de les dones són les ordres de protecció. Arran de la reforma de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la violència de Gènere, s'estableix enfortir la tutela judicial i l'accés a la justícia i als recursos assistencials de les víctimes de violència de gènere (Real Decret- Llei de 2018, del 3 d'agost, de mesures urgents per al desenvolupament del Pacte d'Estat contra la violència de gènere).

A la Garrotxa, el nombre de *mesures de protecció* (TAM) que es van activar durant el 2019 van ser de 16 (6 més respecte l'any anterior). Recordem que disposem d'un habitatge que està actiu per atendre a dones que han patit violència masclista.

Durant l'any 2019 a Catalunya han sigut assassinades 9 dones a mans de les seves parelles o ex parelles, de les quals una d'elles a la comarca de la Garrotxa, per segon any consecutiu.

A la comarca es treballa amb un protocol i a partir d'una comissió de violència masclista, els serveis d'acolliment d'urgència depenen dels ens locals, i el finançament prové del Departament de Benestar Social i Família. A la nostra comarca disposem d'un pis d'urgència i possibilitem l'estada en pensió, en cas de dones sense fills sense situació de perill manifest.

En el *Servei d'Informació i d'Atenció a les dones de la Garrotxa* (SIAD), hem atès aquest any 2019 267 dones, amb 1.028 atencions tant individuals com grupals:

- 267 dones amb tractament psicològic (127 dones més respecte 2018).
- 50 dones per assessorament jurídic legal.

- 103 ateses en situacions de violència masclista

Des del SIAD es promocionen espais de bon tracte per a dones. Durant el 2019 s'han realitzat 17 propostes de diferent temàtica que s'han materialitzat en 24 tallers, en els quals han participat un total de 119 dones diferents.

3.3.2.3. El maltractament a la gent gran

El maltractament i l'abús a la vellesa és una realitat que en els últims anys ha centrat part de l'estratègia dels serveis socials i els instruments de protecció social, per la seva incidència i difícil detecció.

L'envelliment de la població, afavorit pels avenços mèdics i sanitaris, pressuposa noves realitats familiars, noves realitats en la gestió de l'autonomia personal i major dependència de la gent gran, el qual suposa un repte pels recursos assistencials i del sistema de Protecció Social.

Un d'aquests reptes és l'abordatge de les diferents situacions de maltractament que pateixen les persones grans. Tot i la consideració d'aquest fenomen que hi ha entre els professionals dels serveis socials i sanitaris, és difícil la detecció d'aquestes situacions així com la identificació sistematitzada d'evidències al respecte.

El maltractament a les persones grans és considerat una qüestió de drets humans, així com un important problema social i de salut emergent. L'Organització Mundial de la Salut el defineix com una de les formes de violència més ocultes i més desconegudes.

A partir de l'aproximació al maltractament fet per diferents estudis, aquest es produeix bàsicament en dos àmbits: el familiar i la institucional. Segons la Xarxa internacional de prevenció de l'abús i el maltractament a la vellesa (INPEA), el darrer estudi elaborat a l'Estat espanyol sobre el maltractament a la gent gran donaria una prevalença del 0,8% de maltractament reconegut respecte del total de la població de 65 anys i més, prevalença que augmenta fins a l'1,5% en els casos de dependència.

Segons dades de l'Organització Mundial de la Salut a 2018, prop d'1 de cada 6 persones grans pateix maltractament al món. La majoria de casos són difícils d'identificar, ja que per la combinació de dependència, deteriorament cognitiu o sobrecàrrega en les cures per part de la xarxa familiar fa que sigui difícil que la persona gran (o les institucions) visibilitzi, o denunciï la situació de maltractament.

Si aquesta situació complexa s'hi afegeix que a Espanya, segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística, els majors de 65 anys constitueixen el 17% de la població total i que aquest percentatge s'eleva al 30% al 2050, el repte social i institucional per donar cobertura al fenomen del maltractament a la gent gran s'accentuarà.

Tot i disposar del protocol d'actuació en situacions de maltractaments a la gent gran i d'una guia realitzada l'any 2018 a les comarques gironines, ens trobem limitats alhora de detectar aquestes situacions de maltractament a través dels dispositius existents. Durant l'any 2019, 5 persones grans van ser detectades per patir maltractament, però les estadístiques estatals indiquen que la xifra real és molt més gran.

A Catalunya, segons el departament d'interior aquest any 2019 s'han atès 1.078 víctimes de més de 65 anys i s'han fet 1.045 denúncies. Aquest any no s'han reportat persones mortes a Catalunya per aquest fenomen, mentre que en anys anteriors i desgraciadament, sí.

3.3.3. Xarxes i relacions socials

Els dèficits en les relacions socials i amb la comunitat creen vulnerabilitat o risc en les persones, ja que no permeten una participació activa i saludable en la societat. Per tant, el tracte i servei que prestem per enfortir els vincles socials serà cabdal per generar societats més cohesionades, més resilients i sostenibles.

Les persones interaccionem, ens relacionem i compartim espais privats i comuns. Un dels valors més defensats pels Ens locals és que els espais compartits siguin entorns on predominin el respecte, el reconeixement a l'altre i la convivència entre les diferents realitats socials.

Perquè això sigui una realitat, cal que coincideixin dos aspectes: d'una banda, que compartim uns valors i unes normes bàsiques i, per l'altra, que puguem reconèixer i respectar la diversitat de les persones que ens envolten.

Les grans transformacions socials que es donen, si bé tenen un caràcter global i estructural, afecten de manera directa a les condicions esmentades, i per tant, tenen una relació directa en la vida de les comunitats i de les persones.

Un dels efectes d'aquestes transformacions són els fluxes migratoris, que suposen un repte i alhora una oportunitat per a les comunitats que acullen.

Tot i el descens en el nombre d'arribades als municipis garrotxins respecte períodes anteriors, hi continua havent-hi una arribada constant de persones procedents d'arreu del món. Per a facilitar la seva autonomia, integració i participació en la societat com a habitants de ple dret, necessiten un acompanyament i una acollida.

3.3.3.1. Acollida i acompanyament a persones migrades

En aquest sentit el *servei d'acollida i acompanyament a persones migrades* informa a les persones estrangeres dels drets i deures que tenen com a persones

nouvingudes. Durant el 2019 hi ha hagut a Olot 2.104 altes noves (2.043, el 2018) i d'aquestes, 1.371 (65,2%) són persones migrades.

En un any hem constatat una augment considerable del 36,5% al 65,2% de persones migrades en relació amb el total de noves arribades. Les principals nacionalitats són Índia, Hondures, Colòmbia, Gàmbia, Romania i Marroc. S'ha constatat, durant aquest 2019, la dificultat d'incorporació en el circuit d'acollida per part de les persones de nacionalitat gambiana i romanesa, i un augment considerable entre les persones de nacionalitat veneçolana.

El 2019, trobem que un total de 186 persones han realitzat una “entrevista d'acollida” per part del Servei de Primera Acollida (S1A), poden afirmar que és un servei en augment. Aquest servei, que compta amb diferents mòduls, ha atès a diferents grups de persones nouvingudes, per mitjà de sessions d'acollida, de coneixement de la societat catalana i del seu marc jurídic, així com de sessions d'acompanyament, que compten amb un alt grau de valoració per part de les persones usuàries.

A més a través del programa estatal, hem passat d'acollir 52 persones demandants d'asil durant el 2018 a 105 aquest 2019. Aquest grup consisteix en 39 unitats familiars, les quals provenen de 12 nacionalitats diferents; la més nombrosa és la veneçolana, seguida de la georgiana i la russa. La majoria han arribat per reubicació i estan en tràmit de resoldre la seva situació administrativa.

Pel què fa a la mentoria, aquest 2019 s'han format 24 persones com a mentores dins del *Programa Català de Refugi* (PCR).

També s'ha seguit prestant d'altres serveis per a persones migrades dins del PCR:

- *Servei d'Arrelament*, amb 135 persones ateses (de les quals 116 han aconseguit el tràmit estrangeria) i assessorament administratiu i social (12 persones).
- *Programa Vaivé*, un programa d'acollida i acompanyament a famílies en procés de reagrupació familiar en aspectes emocionals, socioeducatius i jurídics. S'han realitzat dues sessions informatives en les quals han assistit 66 persones en situació de reagrupament de familiars, on han predominat la índia i Gàmbia com a país d'origen. S'han formalitzat unes 100 sol·licituds de reagrupament familiar a la ciutat d'Olot.
- *Servei de traduccions*, adreçat a persones nouvingudes que necessitin intermediació comunicativa amb els professionals, que ha realitzat 124 serveis amb 5 idiomes diferents durant el 2019.
- Creació d'un grup impulsor i avaluador del Programa d'Acollida i generació d'un tríptic informatiu del Programa que estarà disponible en diferents idiomes

L'estratègia dels serveis socials comunitaris i de xarxes socials per a persones nouvingudes compleix una doble funció: visibilitzar la diversitat com una font de riquesa social i com un dret, i facilitar la integració i participació d'aquestes persones.

3.3.3.2. Servei d'atenció a la diversitat

La igualtat de condicions i la no discriminació són drets que s'han de garantir per a la població, sobretot en les dimensions més susceptibles com ara les relacionades amb la diversitat sexual, cultural, religiosa, funcional, o de gènere. És per això que identificar aquests punts calents i oferir serveis d'assessorament, suport i atenció per a les persones que les pateixen és primordial per tots els sistemes de protecció social. És en aquesta línia que s'enfoca el servei d'atenció a la diversitat, per mitjà del qual hem pogut fer 79 dinàmiques de sensibilització en 10 centres educatius de la comarca, amb un total de 1.920 alumnes.

Pel que fa específicament a la diversitat sexual, afectiva i de gènere hem pogut treballar la implementació i difusió del *Servei d'Atenció Integral* (SAI), que aquest any 2019 ha atès a 20 persones i acompanyat a 27 professionals d'altres àrees tècniques i entitats de la comarca (167 persones formades en total).

El Programa de ràdio *Olot'entén* ha emès 24 programes durant el 2019 per a sensibilitzar sobre la diversitat sexual, s'han realitzat campanyes de difusió del servei com ara xerrades a l'Hospital Comarcal i a la Sala Torín amb Irantzu Varela, campanyes de sensibilització al Punt Lila de les Festes del Tura i tres exposicions al respecte ("Queererte", "Construccions identitàries", i "Identitats").

Paral·lelament, també hem participat en accions de recerca com ara la diagnosi sobre realitats LGTB a la comarca, realitzada conjuntament amb la UdG.

En l'àmbit educatiu, el *Programa d'Educació Afectiva i Sexual* ha realitzat 87 tallers, amb un total de 1.679 alumnes participants.

En l'àmbit específic de la igualtat de gènere, durant 2019 s'han sumat esforços amb altres ens locals i comarcals per incorporar-lo en les nostres accions estratègiques. S'ha generat un document marc juntament amb l'Àrea d'Infància i Famílies per tal d'implementar i fer efectives polítiques de gènere a la comarca, i s'han definit línies d'acció a consensuar al llarg de l'administració local i comarcal en base al Pla Estratègic de Polítiques d'Igualtat de Gènere de la Generalitat de Catalunya.

A nivell intern, des del *Pla d'igualtat del CASG* s'ha elaborat la Guia d'estil de llenguatge inclusiu i s'ha format a totes les professionals del Consorci en una sessió matinal. Aquesta formació s'ha complementat amb 4 accions de sensibilització i un concurs per atrapar el sexisme en el dia a dia de la institució.

En aquest àmbit en destaca també el paper que ha tingut el *Punt Lila* de les Festes del Tura, que va realitzar una jornada de formació inicial on van participar 70 persones, unes brigades femenines itinerants, unes 22 atencions i uns 1.700 participants totals en el dispositiu.

Pel què fa a el treball per a la diversitat de creences s'ha seguit amb la feina del *Grup de Diàleg Interreligiós*, que en motiu dels seus 10 anys d'existència ha celebrat diferents actes on hi han assistit un total de 375 persones.

Aquests deu anys del Grup de Diàleg arriben en un moment en què hi continuen representades cinc confessions religioses, es mantenen les reunions mensuals on es practica el coneixement mutu i la organització d'activitats conjuntes, i es posa especial atenció en les dues confessions que aquest any han tornat al grup per tal de garantir-ne la pertinença i la participació.

Des del CASG s'han realitzat visites a tots els centres de culte per mantenir el contacte i oferir suport, i s'han organitzat visites escolars (144 alumnes de 3 escoles) a quatre centres de culte diferents: catòlic, evangèlic, musulmà i sikh.

Pel què fa a la *diversitat funcional* també s'han realitzat accions per avançar cap a la major participació i sensibilització vers aquests col·lectius. Hem continuat amb el treball conjunt amb la Coordinadora d'Entitats de Discapacitat i també amb l'anàlisi intern al Consorci, a través de la Comissió d'Accessibilitat.

Seguim preparant el Tercer Itinerari en Drets Civils 2020, que portarà per nom *Cossos i ments, la dignitat de la diferència*, i que pretén acostar la realitat de la diversitat funcional a la ciutat d'Olot. Hem treballat amb 17 entitats i 6 àrees de l'administració local per crear i tirar endavant activitats i propostes per dotar de contingut l'itinerari. La primera activitat d'aquest itinerari ha sigut una formació sobre aquest marc conceptual i la mirada social de la discapacitat a 57 professionals de diferents àrees de l'Administració pública i a persones de 17 entitats interessades en el tema.

En quant a diversitat cultural, hem mantingut l'acció en situacions on detectem discriminació per raó de raça o ètnia.

La discriminació racista en el lloguer d'habitatges és una queixa reiterada de la ciutadania i que recullen entitats i plataformes ciutadanes de la ciutat. En aquest sentit, estem treballant per a realitzar diferents accions de sensibilització tant pel públic en general com per les empreses immobiliàries.

A banda de l'habitatge, aquest 2019 hem acompanyat 4 casos de discriminació racista per a treballar amb les persones discriminades i actuant vers els seus agressors.

Paral·lelament, hem acompanyat mensualment un grup de dones d'origen gambià per canalitzar neguits, necessitats i propostes, i hem donat suport als

actes i a les entitats garrotxines que fomenten convivència intercultural a la comarca.

L'èxit en la gestió de la diversitat passa en gran mesura per establir relacions socials de qualitat entre els diferents col·lectius. La gestió dels espais comuns públics, així com la facilitació d'espais de trobada als barris són elements que identifiquem clau per a teixir més i millors relacions socials i vinculació amb la comunitat.

3.3.3.3. Programa d'Intervenció Comunitària als Barris i Municipis

El *Programa d'Intervenció Comunitària als Barris i als Municipis de la Garrotxa* promou les relacions socials des d'una mirada educativa i comunitària.

Aquest 2019 hem seguit treballant de forma interdisciplinària amb altres actors públics i hem intervingut als mateixos quatre territoris que l'any anterior: el Barri de Sant Miquel i Pequin a Olot, Mieres, Sant Jaume de Llierca i Sant Feliu de Pallerols.

El Programa ha executat durant el 2019 múltiples accions de dinamització comunitària i participativa, donant suport i espais a comissions de festes, consells de barri, associacions de veïns, suport a grups i activitats culturals inclusives, PIAM's, i millores en equipaments comunitaris.

La gestió de la convivència i la promoció d'un bon veïnatge són dos reptes constants per als municipis. Les transformacions constants de la societat i la duresa d'algunes situacions personals sovint no afavoreixen l'abordatge d'aquests reptes per part de l'administració i dels diferents sistemes de protecció social.

La realitat social actual és complexa, en el sentit de que a la necessitat imperativa de supervivència s'hi sumen les tendències individualista de les persones, les desigualtats i les problemàtiques en el si de les famílies.

Aquestes situacions complexes són, a la vegada, una oportunitat per el treball social comunitari, per a la transformació de les relacions socials existents i per fer que les persones siguin part activa dels canvis.

Aquesta realitat es tradueix en conflictes i tensions en els espais més quotidians de les persones: l'escala, el bloc de pisos, el parc del costat, i el carrer, afectant i transformant el concepte de bon veïnatge.

3.3.3.4. Servei de veïnatge i convivència

En aquest sentit, el *servei de veïnatge i convivència* del consorci treballa en tres eixos: la intervenció en casos de conflicte, la prevenció i la sensibilització.

Durant 2019 aquest servei ha treballat en 40 situacions de conflicte, entre moderat i greu. Pel que fa a la prevenció, hem pogut realitzar 7 projectes, en els quals hi han participat un total de 345 persones. La proximitat i el vincle segueixen essent el puntal del servei, condició que ens ajuda a anticipar alguns dels conflictes i a treballar de forma preventiva.

A través de dinàmiques a les escoles i d'acompanyament a un servei de mediació entre iguals en un institut, hem arribat a 350 persones, i això ens ha permès reflexionar sobre la gestió alternativa de conflictes.

Aquesta gestió dels conflictes personals esdevé més òptima quan es fa participat al col·lectiu i a les comunitats. En aquest sentit, l'estímul i posada en marxa d'espais i processos de participació social són una aposta que l'Administració Pública ha d'entendre com a estratègica, ja que el valor de transformació i vinculació social és molt més gran que des de l'òptica individual alhora de resoldre conflictes.

En aquesta línia, el 2019 hem donat suport a tres *pressupostos participatius* (Riudaura, Mieres i Olot) i tres processos participatius per a diferents temàtiques: tinença d'animals (Vall d'en Bas), usos d'un equipament municipal (Mieres) i definició d'un parc públic (Vall d'en Bas).

També unes 320 persones de la comarca han participat en les trobades veïnals participatives de debat i consens, on s'han pogut prendre decisions sobre qüestions que ens afecten de manera col·lectiva.

3.3.3.5. Programa de Suport a Entitats

En temes de participació social, hem incidit també en la dimensió de l'associacionisme i el voluntariat, ja que les entenem com a reflex de la diversitat social i la seva capacitat de mobilització davant els projectes col·lectius.

Aquesta capacitat transformadora, de detecció de necessitats socials i de dinamització de la qualitat de vida, fan del teixit associatiu un element clau en la cohesió social de les societats.

El Servei Integral de Suport a l'Associacionisme (SISA) centra la mirada en les persones i en la dinàmica de grup que es genera (habilitats, competències, capacitats...) en relació a les dimensions o eixos que conformen l'activitat de l'entitat (posada en marxa, participació, activitats, gestió i finançament, i comunicació) per acompanyar-les i facilitar el seu desenvolupament.

El SISA, amb la col·laboració de totes les entitats que en formen part, ha presentat el 2019 la campanya de comunicació "I la Garrotxa, també!". També ha realitzat 217 atencions (50 més que l'any anterior), de les quals 118 han sigut

a entitats, on han prevalgut els assessoraments i acompanyaments en matèria de finançament i funcionament.

Des del CASG es gestionen també dos locals per a entitats on 42 n'han fet ús durant aquest 2019. En temes de comunicació, 13 entitats han participat al programa d'Olot TV per tal de difondre les seves activitats.

També en l'àmbit del teixit associatiu s'han destinat 101.500 euros a 53 entitats sota el paraigües del Programa de Suport a Entitats de caire social, veïnal i de cooperació.

En relació als espais de relació entre entitats d'un mateix àmbit, cal destacar el *Consell Consultiu de la Gent Gran de la Garrotxa*. El 2019 hi ha hagut un canvi de lideratge tècnic des del CASG, un canvi en el lideratge polític des del Consell Comarcal i un relleu en el representat del Consell. Aquests canvis han obert l'oportunitat de donar una nova perspectiva al Consell, canviant aquelles activitats que no funcionaven i mantenint allò que tenia interès per les persones que en formen part. Hem realitzat 4 reunions al llarg de l'any, el dinar de jubilats organitzat pel Consell ha reunit a 131 persones, s'ha creat una pàgina web nova del consell (blocs.xarxanet.org) a través d'un grup de treball i 4 representants de la Garrotxa han participat al 8è Congrés Nacional de Gent Gran de Catalunya.

3.3.3.6. El foment del voluntariat

Destacar que s'ha obert el *Punt de Voluntariat*, un espai de referència per a qualsevol persona que vulgui iniciar-se en el voluntariat i participar en el teixit associatiu de la comarca. Aquest any 2019 hem atès a 99 persones (el doble que l'any anterior).

D'entre les persones que volen col·laborar però de manera puntual en actes de ciutat, enguany hem adaptat els registres que teníem a la normativa vigent de protecció de dades de la base de dades de persones interessades en rebre informació quan es puguin fer col·laboracions ciutadanes. Al 2019 es disposa d'una base de dades de 29 persones. Tot i així, han participat 223 persones a les crides que hem fet.

Cal destacar també en aquest àmbit, l'impuls del servei comunitari per a l'alumnat de secundària obligatòria, una acció que vol promoure que els alumnes experimentin i protagonitzin accions de compromís cívic, aprenguin en l'exercici actiu de la ciutadania, i posin en joc els seus coneixements i capacitats al servei de la comunitat. Des del servei i per primera vegada s'ha dinamitzat una activitat del servei comunitari, el Gran Recapte d'Aliments amb dues sessions informatives i una participació total de 21 estudiants.

3.3.3.7. Xarxa de Barris

Per últim, la *Xarxa de Barris* són trobades de totes les associacions veïnals de la ciutat d'Olot. Aquest 2019 s'han realitzat 2 reunions amb una mitjana de 25 persones assistents. El nombre d'associacions que han fet el relleu de juntes són tres: (Pla de Dalt, Montolivet, Sant Roc) seguint la línia del 2018 que van ser 2 (Pla de Dalt, Bonavista). Cal destacar que enguany s'ha fet un canvi en la dinàmica d'aquestes trobades. A demanda de les associacions, s'han començat a fer als diversos casals de barris i es facilita un espai d'interacció per fer debat sobre temes que proposin.

A banda de la participació i la implicació de les persones en allò comú, és important que es garanteixi sempre la igualtat d'oportunitats i el sentit de pertinença a una comunitat. Afavorir dinàmiques educatives, i promocionar les xarxes familiars i socials pot tenir un efecte positiu en aquesta dimensió.

3.3.3.8. Serveis socioeducatius de lleure

Ja fa molts anys que a la ciutat d'Olot existeixen dos serveis socioeducatius de lleure, *l'esplai diari Garbuix* i *l'Espai Larai*. Dos espais des dels quals es contribueix a la inclusió i la cohesió social.

Aquests serveis s'adrecen a totes i tots aquells infants i adolescents amb edats compreses entre 6 i 16 anys de la comarca de la Garrotxa, que viuen en contextos de vulnerabilitat i que necessiten un suport i acompanyament en el seu procés de desenvolupament personal, en la relació amb els altres i amb el seu entorn social, així com en el seu procés d'aprenentatge acadèmic.

Durant el curs 2018-2019 s'han reduït les ràtios per tal de poder adaptar el servei a les necessitats dels infants i donar una atenció més personalitzada. S'han atès 80 infants (50 famílies) i adolescents i hi ha 40 participants en llista d'espera.

Fem esment també del *Projecte Trampoli*, que pretén potenciar la participació dels infants i adolescents en activitats extraescolars. Té una temporalitat curta, ja que l'objectiu és inserir-los en les activitats extraescolars que ja existeixen, sense necessitat de fer de pont més enllà del primer any de projecte. El curs 2018/2019 hi han participat 111 infants.

3.4. Accions i serveis en l'àmbit de necessitat material i instrumental

Aquestes situacions de necessitat, tot i que no són competència essencial dels serveis socials, han estat històricament cobertes per aquests diferents instruments de protecció social de l'administració pública, assumint cobertures pròpies d'altres sistemes provisionadors de serveis, com ara el de les prestacions socials,

el de salut, el d'educació, el d'habitatge, etc. convertit els serveis socials en un marc que acapara molt i intenta arribar molt lluny en les necessitats estructurals i sistèmiques, però que es queda desdibuixat per la dispersió i envergadura de les seves accions.

En aquest marc s'identifiquen tres grans grups de necessitats socials, degut doncs els dèficits dels altres sistemes:

- dèficit de recursos materials: inclou totes les situacions relacionades amb els àmbits econòmic i el de l'habitatge.
- dificultats per a la inserció socioeducativa: inclou les situacions relacionades amb les habilitats socials i competencial en el marc educatiu i/o formatiu.
- dificultats per a la inserció sociolaboral: inclou les situacions relacionades amb la manca d'habilitats socials, la manca de feina i la precarietat en l'ocupació.

3.4.1. Dèficit de recursos materials

3.4.1.1. Manca de recursos econòmics

La Llei 14/2017 de 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania (RGC) preveu que la gent que tingui ingressos inferiors al 91% de l'Indicador de renda de suficiència de Catalunya (IRSC) pugui ser beneficiària d'aquesta prestació.

El passat setembre de 2019 es va produir un nou canvi d'import de la RGC, que es va traduir en un increment de la quantia de la prestació, que passa del 91% de l'IRSC al 97% (de 604 a 644 euros mensuals). També tenim la Taxa de risc de pobresa o exclusió social (taxa *at-risk-of poverty or exclusion* AROPE), que ofereix una visió multidimensional de la pobresa més enllà d'allò estrictament monetari, combinant:

- la proporció de població que es troba en situació de risc de pobresa
- la proporció de població que es troba en situació de privació material greu
- la proporció de població que viu en llars amb intensitat de treball molt baixa

La font de dades utilitzada per mesurar la pobresa des d'aquest punt de vista és l'Enquesta de condicions de vida (ECV), que segons dades de 2018 (darrera dada) la taxa de risc de pobresa a Catalunya és del 21,3%.

En el cas de la Garrotxa, on l'any 2019 érem 57.590 persones, significaria que vora 12.300 persones poden tenir mancança de recursos econòmics.

Aquestes dades es podrien contrastar amb altres dades més específiques de la Garrotxa, tot i que algunes poden ser orientatives

L'any 2017, el Consorci d'Acció Social de la Garrotxa va elaborar, conjuntament amb la Universitat de Girona, un estudi “La cohesió social a la Garrotxa. Realitat i reptes de futur” on amb moltes dades semblants a l'Enquesta de condicions de vida, que s'utilitza a Europa per determinar la pobresa vàrem poder constatar un 5% de la població amb una situació de pobresa severa (2.880 persones) i un altre 5% amb dificultats econòmiques.

Altres dades de que disposem a la Garrotxa relacionades a la manca de recursos econòmics són:

- Pel que fa a famílies detectades amb fills i filles amb edat escolar i que sol·liciten *beques de menjador escolar* són 864 famílies, amb 1.485 nens i nenes i amb 594 famílies amb dret a una beca del 100%
- També sabem que la mitjana de les pensions de jubilació i de viduitat de la nostra comarca està per sota la mitjana de les comarques gironines i que tenim uns índexs de sobreenvelliment femení elevat, que segurament comporta uns ingressos per sota el llindar de la Renda de suficiència (RSC). A 2019 teníem 797 dones més grans de 85 anys que vivien soles a la Garrotxa.
- Aquest any 2019, les *Ajudes d'Urgència Social*, de caire econòmic o en espècies (aliments) han ascendit a 452.660 euros (19,8% menys que l'any anterior). Això es tradueix en 3.193 ajudes i 7.951 persones beneficiàries.
- El *menjador social*, servei que pretén cobrir les necessitats bàsiques d'alimentació de les persones en situació de vulnerabilitat, ofereix un espai adequat per a fer-hi un àpat al dia. El perfil majoritari de l'usuari d'aquest servei són homes entre 35 i 65 anys, de nacionalitat espanyola. És un servei que té molta mobilitat d'usuaris, ja que l'objectiu és que sigui un recurs temporal. Durant l'any 2019 l'han utilitzat 60 persones, 24 han estat alta del servei al llarg de l'any, i 22 se n'han donat de baixa (+34,4% respecte 2018).
- S'han realitzat 520 informes sobre *pobresa energètica*, per a detectar llars on no es disposi de suficients recursos econòmics per a pagar els subministraments energètics. Suposa un creixement de l'11,6% l'ús d'aquest servei respecte de l'any anterior.

3.4.1.2. El Centre de Distribució d'Aliments de la Garrotxa

El Centre de distribució d'aliments de la Garrotxa és un espai destinat a oferir aliments bàsics. Durant aquest any 2019 s'ha seguit la tendència dels últims anys d'augment del nombre de persones beneficiàries i de les unitats familiars –que representen més d'un 10% d'increment- així com de les cistelles entregades.

S'han atès 2.623 persones, 833 unitats familiars i s'han entregat un total de 4.674 cistelles.

- El Centre de distribució de la Garrotxa ha realitzat tallers de formació i xerrades per a potenciar l'autonomia de les famílies ateses. 128 persones han participat en els 10 tallers durant 116 hores
- El *servei d'Atenció a persones transeünts*, dirigit a persones que estan de pas a la comarca i es troben en una situació de mancances instrumentals i bàsiques, ha atès a 38 persones el 2019, s'han ofert 25 nits en pensió, 17 àpats i 11 bitllets d'autobús pel seu desplaçament.
- El *servei de dutxa i bugaderia* ofereix la possibilitat de dutxar-se i rentar-se la roba (rentar, eixugar i plegar) a les persones que no tenen cobertes les necessitats bàsiques al domicili. Aquest servei té una tendència a l'alça en el seu ús, només aquest 2019 s'ha augmentat en un 46% respecte l'any anterior. S'han realitzat 696 serveis de dutxa i 770 serveis de bugaderia.

3.4.1.3. Dificultats en l'accés a l'habitatge

La realitat socioeconòmica, la falta de polítiques d'habitatge des de fa molts anys, combinada amb una forta contracció del mercat immobiliari com a conseqüència de la fallida generalitzada del sector de la construcció i dels ajustos en el sector financer, són factors clau per a entendre la quantitat de desnonaments i de casos de famílies en risc d'exclusió residencial que hi ha a Catalunya.

Una de les competències de la Generalitat és elaborar el programa d'actuació per a incrementar el parc d'habitatge social i atendre d'una manera més ràpida i eficaç les necessitats de les persones i unitats familiars amb més riscos d'exclusió residencial.

En els procediments judicials d'execució hipotecària o de desnonament en què els executats i els familiars que hi conviuen estarien en risc de no disposar d'un habitatge de reallotjament si es fes efectiu el llançament, les administracions públiques competents han de facilitar als afectats, o directament a l'òrgan judicial actuant, els informes socials de vulnerabilitat que acreditin aquesta situació, als efectes de sol·licitar la suspensió o l'ajornament temporal del procediment, o, si escau, de preparar una demanda d'empara.

Els darrers anys hem identificat com l'elevat cost del lloguer, la poca oferta de pisos de lloguer, i menys amb algun tipus de protecció dificulten la realitat vers l'habitatge.

També s'ha constatat l'augment del fenomen d'ocupació de vivendes, amb les mancances que això suposa: falta d'aigua i llum, falta de seguretat i insalubritat.

S'han realitzat, durant el 2019, 83 *informes d'exclusió residencial*, un 19,3% més que l'any anterior. També hem fet ajuts econòmics a 63 famílies per ajudar a pagar el lloguer de l'habitatge i hem hagut d'ubicar 7 persones en una pensió durant un període de temps. La manca d'habitatges socials a la comarca per atendre situacions d'emergència i/o per donar resposta a la necessitat d'allotjament a les persones en situació d'exclusió residencial, fa que haguem de recórrer a les pensions, que des de l'àmbit privat, ens faciliten la possibilitat de garantir l'allotjament en determinades situacions. L'import total de les factures de pensions és de 114.915,70 €.

També hem fet *ajuts econòmics* a 77 famílies per ajudar a pagar el lloguer de l'habitatge i 69 persones les hem hagut de ubicar a una pensió durant un període de temps.

3.4.2. Dificultats per a la inserció socioeducativa

En els darrers temps, l'escolarització dels infants menors de tres anys ha esdevingut un àmbit d'una especial rellevància social per la prevalença de les desigualtats socials en el sistema educatiu, és per això que una actuació preventiva per millorar la igualtat d'oportunitats, és possibilitar l'accés *a les llars d'infants municipals i de la Generalitat* a aquelles famílies que econòmicament no s'ho poden permetre. L'any 2019 ha significat ajuts a 46 nens i nenes

Servei de joves, destinat a joves de 17 a 24 anys, d'Olot i comarca, que presenten dificultats a nivell personal, familiar i social. L'objectiu és prevenir l'exclusió social dels i les joves, fomentant-ne la formació i inserció laboral i recolzant les habilitats socials i emocionals. Aquest servei ha atès a 171 joves (83% nois) entre els quals el 78% tenien l'educació secundària inacabada.

L'Espai Obert, el qual els joves poden accedir lliurement i rebre suport o orientació per part de l'educadora. Es fan entrevistes individuals, s'ofereix un espai de trobada, amb els serveis existents com ordinadors, wifi, bugaderia, dutxa, zona office per esmorzar, etc. Hi han participat, en aquest any 2019, 18 joves.

El *projecte Grup dels Dilluns* dona atenció a joves acabats d'arribar d'entre 16 i 24 anys que no poden accedir a cap recurs formatiu pel seu baix coneixement de l'idioma i que estan en una situació de vulnerabilitat social. Aquest projecte ha acompanyat a 9 joves durant el 2019.

El *Programa Beques d'Activitats de Lleure* és un recurs que potencia la igualtat d'oportunitats. L'objectiu principal és promoure hàbits saludables i ajudar-los a estructurar i organitzar-se la setmana. Paral·lelament es treballa el compromís i la responsabilitat d'assistir a les entrevistes, de pagar la part becada i no becada, d'assistir a l'activitat i, sobretot, la responsabilitat social de saber que són diners públics. Aquest 2019 s'han becat a 101 joves. Durant l'estiu també es donen

beques per a les activitats programades per l'Ajuntament d'Olot, "l'Estiu Riu", amb 380 beques pels infants participants.

La cultura és un altre aspecte fonamental pel desenvolupament de les persones en totes les seves dimensions i per tant hem becat pel seu accés dins el programa "*Apropa Cultura*" que ja té aquest objectiu a 215 persones.

3.4.3. Dificultats per a la inserció sociolaboral

Projecte "*Brigadilla*" és un projecte implementat juntament amb l'empresa d'inserció ECOSOL, que a la vegada facilita la contractació de joves. És un projecte educatiu que pretén observar els hàbits laborals i les competències transversals dels joves.

Projecte "*Treballem*" es porta conjuntament amb Rocatomba i que pretén que els joves puguin viure la seva primera experiència laboral. És una oportunitat per a treballar els hàbits laborals: complir l'horari, respecte per les normes, seguiment de les pautes que els marquen, respecte pels companys, iniciativa, ritme, responsabilitat vers el material i l'espai, ajuda mútua, etc. Durant 2019 han passat pel projecte un total de 16 joves i 2 d'ells se'ls ha quedat l'empresa de forma regular.

L'empresa d'inserció "El Faig" de la Fageda Cooperativa ha permès que durant l'any 2019 s'hagin pogut inserir 5 joves que ja treballaven a la Fageda. La Cooperativa La Fageda també té un centre especial de treball, amb 139 persones i un servei prelaboral amb 13 persones.